

Styrelsen för
Sveriges författarfond

Verksamhetsberättelse för år 2015
med ekonomisk redovisning

Innehåll

	sid.
1 Ändamål och verksamheter	5
1.1 Biblioteksersättningen	5
1.1.1 Bakgrund	
1.1.2 Individuella ersättningar	
Författarfondens fria del: stipendier och bidrag	
1.2 Regelverk och styrning	7
1.2.1 Allmänt	
1.2.2 Förordningen om Sveriges författarfond	
1.2.3 Övriga författningar	
1.2.4 Anslagsposter; regleringsbrev och villkor	
1.2.5 Ekonomisk redovisning och revision	
2 Organisation	9
2.1 2015-01-01 – 2015-07-31	9
2.1.1 Styrelse	
2.1.2 Utskott	
2.2 2015-08-01 – 2015-12-31	10
2.2.1 Styrelse	
2.2.2 Råd för stipendier och bidrag	
2.3 Jävsbestämmelser.....	11
2.4 Sakkunniga	12
2.5 Kansli	12
3 Aktuellt 2015	12
4 Samverkan	14
5 Medelsanvändningen åren 2012-2015 – översikt	16
6 Biblioteksersättningen	15
6.1 Biblioteksersättningens beräkning	17
6.1.1 Biblioteksersättningens multiplar	
6.1.2 Utlåning	
6.1.3 Referensexemplar	
6.1.4 Total biblioteksersättning för år 2015	
6.2 Biblioteksersättningens kostnader	21
6.2.1 Individuella ersättningar	
6.2.2 Särskild biblioteksersättning	
6.2.3 Pensionsbidrag och periodiska bidrag	
6.2.4 Tioåriga arbetsstipendier	
6.2.5 Femåriga arbetsstipendier	
6.2.6 Två- och ettåriga arbetsstipendier	
6.2.7 Stipendiestatistik m.m.	
6.2.8 Tillfälliga bidrag	
6.2.9 Bidrag till upphovsmannaorganisationer	
6.2.10 Administration	
6.2.11 Årets resultat	
6.3 Resultat- och balansräkning.....	28

7	Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker	32
7.1	Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister	32
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>32</i>
7.2	Bidrag till dramatiker	34
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>35</i>
7.3	Bidrag för resor och internationella utbyten	36
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>37</i>
8	Dramatikerstöd.....	38
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>39</i>
9	Inkomstgarantier för konstnärer.....	40
10	Långtidsstipendier	40
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>41</i>

1 Ändamål och verksamheter

Styrelsen för Sveriges författarfond har till huvudsaklig uppgift att förmedla den statliga biblioteksansättningen, som i enlighet med förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond utgår till upphovsmän till litterära verk – författare, översättare, tecknare och fotografer – för användningen av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken.

Författarfonden har även i uppdrag att besluta om vissa statliga bidrag och stöd till upphovsmän inom ordområdet, vilka också redovisas i denna verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning.

1.1 Biblioteksansättningen

1.1.1 Bakgrund

Enligt upphovsrättslagen får ett exemplar av ett litterärt verk fritt spridas vidare sedan det med upphovsmannens samtycke har överlåtit. Detta betyder att ett bibliotek som har köpt in en bok har rätt att låna ut den; författaren kan inte motsätta sig det och har ingen i upphovsrättslagen stadgad rätt till ersättning. Genom denna kulturpolitiskt motiverade inskränkning i upphovsrättslagen värnas allmänhetens tillgång till litteratur genom den fria biblioteksutlåningen.

Sedan Sveriges författarfond bildats år 1954 får dock de litterära upphovsmännen istället en offentligrettslig ersättning av statsmedel för biblioteksutnyttjandet. I propositionen (1954:133) om ”anslag till ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek” angavs två motiv för ersättningen: den skulle dels ge skälig gottgörelse för det samhällseliga utnyttjande av författarnas verk som den fria biblioteksutlåningen innebar, dels medföra en viss förbättring av författarnas ekonomiska villkor.

Biblioteksansättningen konstruerades redan från början som ett visst belopp per boklån, vilket skulle överföras till Sveriges författarfond – en statlig verksamhet men med en styrelse vars majoritet utsågs av upphovsmännens egna organisationer. Ersättningssystemet har efterhand byggts ut. Numera utgår ersättning för såväl hemlån som referensexemplar av både originalverk (på svenska eller av upphovsman stadigvarande bosatt i Sverige) och verk i översättning till eller från svenska. Verksamheten regleras genom förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, omtryckt 1979:394 och senast ändrad 2015:797.

Reglerna för biblioteksansättningen och ersättningens belopp fastställdes till en början ensidigt av staten. År 1985 kom Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografernas Förbund överens med regeringen om en förhandlingsordning avseende biblioteksansättningens grundbelopp, en ordning som tillämpats alltsedan dess.

De kulturpolitiska motiven bakom instiftandet av den svenska biblioteksansättningen skapade en från första början kulturpolitiskt utformad ersättning: den riktas enbart till svenska upphovsmän (som skriver på svenska eller är

bosatta i Sverige) och översättare (till eller från svenska språket) – och därtill används en stor del av medlen för stipendier och bidrag till dessa kategorier av författare, tecknare, fotografer och översättare.

Enligt EG-direktivet av den 19 november 1992 (tidigare 92/100/EEG; nu ersatt av en kodifierad version, 2006/115/EEG) om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk ska en upphovsman i princip ha ensamrätt avseende utlåning av exemplar av verk. Medlemsstaterna får dock föreskriva undantag från utlåningsrätten när det gäller utlåning till allmänheten från offentliga bibliotek, under förutsättning att åtminstone upphovsmännen får ersättning. Vidare får medlemsstaterna fritt bestämma ersättningen, varvid hänsyn får tas till kulturpolitiska ändamål. Den svenska biblioteksersättningsordningen har därmed ansetts uppfylla direktivets krav. Under en tid ifrågasattes detta av Europeiska Kommissionen, som menade att den utgjorde direkt eller indirekt diskriminering. Kommissionen avskrev dock under år 2007 ärendet och accepterar nu den svenska ordningen.

1.1.2 Individuella ersättningar Författarfondens fria del: stipendier och bidrag

Enligt förordningen om Sveriges författarfond ska individuell ersättning ges till ersättningsberättigad upphovsman baserat på antalet hemlån och antalet referensexemplar av dennes verk.

I fondförordningen föreskrivs vidare att biblioteksersättningen utöver de individuella ersättningarna och kostnaderna för själva verksamheten, får användas till stipendier och bidrag till enskilda upphovsmän och bidrag till deras efterlevande samt bidrag till särskilda ändamål som avser litterär verksamhet. Den delen av verksamheten brukar kallas författarfondens fria del.

Utgångspunkten för verksamheten är således den individuella ersättningen, som ger de litterära yrkesutövarna en viss minimiersättning för biblioteksutnyttjandet. Konstruktionen med särskild biblioteksersättning innebär att författarfonden tillerkänner vissa högt kvalificerade och yrkesverksamma författare, översättare, tecknare och fotografer en ersättning som fastställs på andra grunder än den generellt fastställda ersättningen per utlånad bok.

Utöver den särskilda ersättningen finns kompletterande arbetsstipendier av olika längd för att förbättra villkoren för bokupphovsmän med yrkesmässiga ambitioner. Ur den s.k. fria delen fördelas också pensionsbidrag.

Genom biblioteksersättningen ersätts de litterära och bildlitterära upphovsmännen för det samhällliga utnyttjandet av deras verk som den fria tillgången till och användningen av dem som biblioteken erbjuder. Samtidigt skapar ersättningen en viss förbättring av upphovsmännens ekonomiska villkor. Den främjar litteraturens utveckling genom att den förbättrar upphovsmännens och översättarnas möjligheter att kunna fortsätta och utveckla sin litterära verksamhet.

1.2 Regelverk och styrning

1.2.1 Allmänt

Med hänsyn till den ursprungliga och huvudsakliga uppgiften – att fördela biblioteksersättningen – fungerar Sveriges författarfond inte som en traditionell förvaltningsmyndighet, även om verksamheten utgör myndighetsutövning och bedrivs utan särskild lagreglering om överlämnande av förvaltningsuppgifter.

Författarfonden saknar förvaltningsanslag och administrationen av verksamheten bekostas av biblioteksersättningen. Vidare innebär den anslagskonstruktion och förhandlingsordning som beskrivits ovan, att statsmakterna avstår mer traditionell och detaljerad målstyrning.

Majoriteten av fondstyrelsens ledamöter utses direkt av upphovsmännens organisationer. De litterära och bildlitterära upphovsmännens inflytande genom styrelserepresentation är reglerad i lagen om överlämnande av förvaltningsuppgifter, se avsnitt 1.3.3 nedan.

De särskilda omständigheterna kring regelverk och styrning påverkar inte kraven på rättssäkerhet, öppenhet och insyn; exempelvis är förvaltningslagen samt offentlighets- och sekretesslagstiftningen tillämpliga på författarfondens verksamhet.

1.2.2 Förordningen om Sveriges författarfond

Verksamheten vid Sveriges författarfond regleras i huvudsak i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, omtryckt 1979:394. I förordningen regleras underlag och beräkning av totala biblioteksersättningen, liksom belopp och bestämmelser för de individuella ersättningarna.

Den s.k. myndighetsförordningen (2007:515) – som gäller för förvaltningsmyndigheter under regeringen – är inte tillämplig på Sveriges författarfond. I fondförordningen regleras också sådant som normalt återfinns i förvaltningsmyndigheters instruktion: styrelsens storlek, beslutsföret, delegationsrätter m.m. Sedan 2015-01-01 innehåller förordningen också en ändamålsparagraf för verksamheten.

1.2.3 Övriga författningar

Utöver förordningen om Sveriges författarfond regleras verksamheten i följande författningar:

- förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer,
- förordning (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik,
- förordning (1976:504) om inkomstgarantier för konstnärer,
- förordning (1983:190) om pensionsgrundande konstnärsbidrag m.m.,

- lag (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde,

Därutöver har styrelsen senast 2015-12-09 (för ikraftträdande 2016-01-01) fastställt arbetsordning för Sveriges författarfond, med bestämmelser och riktlinjer som reglerar författarfondens verksamhet.

1.2.4 Anslagsposter; regleringsbrev och villkor

Medlen för biblioteksersättning utgör anslagspost 8 under anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer, inom utgiftsområde 17. I regleringsbrevet föreskrivs att Kammarkollegiet, som enligt förordningen om Sveriges författarfond förvaltar fonden, ska disponera anslagsposten och utbetala medlen efter rekvisition till styrelsen för Sveriges författarfond. Vidare föreskriver regeringen i särskilt beslut att Sveriges författarfond senast den 1 mars till Kulturdepartementet ska lämna redogörelse för verksamheten under det föregående året samt ett budgetunderlag för det följande året. Några andra föreskrifter vad avser biblioteksersättningen – utöver dem som ges i förordningen om Sveriges författarfond – har inte utfärdats av regeringen.

För övriga verksamheter disponeras och utbetalas medlen enligt följande:

- Konstnärsbidrag och långtidsstipendier till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker
Medlen utbetalas av Konstnärsnämnden till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition;
- Dramatikerstöd (Statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik)
Medlen utbetalas av Kammarkollegiet till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition;
- Inkomstgaranti för konstnärer till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker
Kammarkollegiet disponerar anslagsposten och utbetalar inkomstgarantierna.

Samtliga anslagsposter återfinns under anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer. Inte heller för dessa verksamheter utfärdar regeringen några föreskrifter utöver dem som återfinns i respektive bidragsförordning. Eftersom författarfonden saknar förvaltningsanslag, föreskriver regeringen i anslagsvillkoren att medel får användas för administrationskostnader.

1.2.5 Ekonomisk redovisning och revision

De omständigheter kring författarfondens ställning i statsförvaltningen som redogjorts för ovan leder till att Sveriges författarfond inte kan tillämpa förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Författarfonden har själv i sin arbetsordning (bilaga 9) fastställt principer för löpande redovisning och för upprättande av denna verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning. Dessa principer är med vissa väsentliga och nödvändiga undantag upprättade med utgångspunkt i de ovan nämnda förordningarna om myndigheters bokföring, årsredovisning m.m.

Av dessa skäl granskas författarfonden inte av Riksrevisionen utan upphandlar – med stöd i regeringens föreskrifter i fondförordningen – själv revision på den privata marknaden. Granskning av verksamhetsberättelsens finansiella delar genomförs således av auktoriserad revisor, och styrelsen för Sveriges författarfond överlämnar årligen till regeringskansliet (kulturdepartementet) en s.k. rapport från oberoende revisor.

2 Organisation

Efter förändringar fr.o.m. 2015-08-01 i dels lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde, dels i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, har antalet ledamöter i fondstyrelsen minskat till elva och samtliga suppleanter avskaffats. Se även avsnitt 3.1.

2.1 2015-01-01 – 2015-07-31

2.1.1 Styrelse

Styrelsen hade under rubricerad period följande sammansättning:

Av regeringen förordnade ledamöter:

Ordförande: Mats Sjöstrand. Övriga ledamöter: Malena Forsare, Annina Rabe och Birgitta Wallin. Suppleanter: Eva Hemmungs Wirtén, Jerry Määttä, Christine Wallén och Daniel Westman.

Utsedda av Sveriges Författarförbund:

Ledamöter: Gunnar Ardelius (vice ordförande), Janne Carlsson, Bo Eriksson, Jörgen Gassilewski, Johan Jönson, Ylva Karlsson, Anna-Karin Palm och Oline Stig. Suppleanter: Mats Berggren, Cecilia Franklin, Ulrika Kärborg, Inger Johansson, Kalli Klement, Anna-Lena Lodenius, Helen Rundgren och Märten Sandén.

Utsedda av Svenska Tecknare:

Ledamot: Gunna Grähs, suppleant: Cecilia Torudd.

Utsedda av Svenska Fotografers Förbund:

Ledamot: Magnus Westerborn, suppleant: Ewa Stackelberg.

2.1.2 Utskott

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har under perioden bestått av ordföranden Mats Sjöstrand, vice ordföranden Gunnar Ardelius samt Mats Berggren, Gunna Grähs, Anna-Karin Palm och Magnus Westerborn.

Beredningsutskottet

Beredningsutskottet har under perioden haft följande sammansättning: Mats Berggren, ordförande, Anna-Karin Palm, vice ordförande, Janne Carlsson, Bo Eriksson, Jörgen Gassilewski, Johan Jönson, Ylva Karlsson, Ia Lind (adjungerad enligt särskilt styrelsebeslut), Anna-Lena Lodenius, Annina Rabe, Helen Rundgren, Ewa Stackelberg och Cecilia Torudd.

Bidragsutskottet

I bidragsutskottet har under perioden ingått Ylva Karlsson, ordförande, Mats Berggren och Jörgen Gassilewski med Cecilia Torudd och Ewa Stackelberg som adjungerade i ärenden som berört tecknare respektive fotografer.

Internationella utskottet

Internationella utskottet har under perioden haft följande sammansättning: Gunna Grähs, ordförande, Cristina Gottfridson, Inger Johansson och Birgitta Wallin.

Dramatikerutskottet

Dramatikerutskottet har under perioden haft följande sammansättning: Ordförande, utsedd inom styrelsen för Sveriges författarfond: Oline Stig. Ledamöter, utsedda efter förslag av Sveriges Dramatikerförbund: Mats Kjelbye och Dennis Magnusson. Suppleant för ordföranden, utsedd inom fondstyrelsen: Malena Forsare. Suppleanter, utsedda efter förslag av Sveriges Dramatikerförbund: Sofia Fredén och Cristina Gottfridsson.

2.2 2015-08-01 – 2015-12-31

2.2.1 Styrelse

Styrelsen har under rubricerad period haft följande sammansättning:

Av regeringen förordnade ledamöter:

Ordförande: Mats Sjöstrand. Övriga ledamöter: Malena Forsare och Daniel Westman.

Utsedda av Sveriges Författarförbund:

Gunnar Ardelius (vice ordförande), Janne Carlsson, Bo Eriksson, Ylva Karlsson, Kalli Klement och Anna-Karin Palm

Utsedd av Svenska Tecknare: Gunna Grähs

Utsedd av Svenska Fotografers Förbund: Magnus Westerborn

2.2.2 Råd för stipendier och bidrag

Styrelsen utser olika råd som själva beslutar eller bereder och ger förslag till styrelsebeslut om utdelning av stipendier och bidrag m.m. Ledamöterna i dessa stipendieråd förordnas delvis efter förslag från de litterära och bildlitterära upphovsmännens organisationer. Ledamöterna utses för ett år i sänder (högst sex år).

Stipendierådet

Stipendierådet har till uppgift att - enligt de riktlinjer och inom de ramar som beslutas av styrelsen - besluta om utdelning av ett- och tvååriga arbetsstipendier samt bereda och ge förslag till styrelsebeslut om övriga stipendier och bidrag samt utdelning av särskild biblioteksersättning.

Stipendierådet har under rubricerad period bestått av Anna-Karin Palm, ordförande, Bo Eriksson, vice ordförande, Janne Carlsson, Cecilia Franklin, Jörgen Gassilewski, Johan Jönson, Ylva Karlsson, Åsa Lind, Anna-Lena Lodenius, Helen Rundgren, Ewa Stackelberg, Marianne Steinsaphir och Cecilia Torudd.

Rådet för tillfälliga bidrag

I rådet för tillfälliga bidrag har under året ingått Ylva Karlsson, ordförande, Janne Carlsson och Jörgen Gassilewski med Cecilia Torudd och Ewa Stackelberg som adjungerade i ärenden som berört tecknare respektive fotografer.

Internationella rådet

Internationella rådet beslutar - enligt de riktlinjer och inom de ramar som beslutas av styrelsen - om utdelning av bidrag för resor och internationella utbyten.

Internationella rådet har under perioden bestått av Gunna Grähs, ordförande, Cristina Gottfridsson, Ia lind och Birgitta Wallin.

Dramatikerrådet

I enlighet med föreskrifterna i förordningen om Sveriges författarfond utser styrelsen ett särskilt organ med ledamöter som på styrelsens vägnar fattar beslut i frågor om bidrag till dramatiker enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer och om bidrag enligt förordningen (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik.

Dramatikerrådet har under perioden bestått av Malena Forsare (ordförande), Sofia Fredén, Mats Kjelbye, Malin Lagerlöf, Dennis Magnusson och Oline Stig.

2.3 Jävsbestämmelser

För arbetet i styrelse och de olika stipendieråden gäller förvaltningslagens bestämmelser. Därutöver har styrelsen fastställt särskilda riktlinjer för hantering av jäv.

Sammanfattningsvis innebär dessa riktlinjer att fråga om jäv behandlas vid beredningsperiodens (stipendieråden) början samt vid varje besluts-sammanträde (styrelsen). Jävig ledamot avstår alltid helt att delta i beredning och beslut rörande den aktuella ansökan.

Dessutom gäller att styrelseledamot normalt inte själv får söka stipendium eller bidrag. Ledamot i något av författarfondens stipendieråd får inte söka stipendium m.m. som bereds eller beslutas av det stipendieråd han eller hon är utsedd till. För att undvika jävssituationer vid hantering av ansökningar om organisationsbidrag, bereds dessa ansökningar i särskild ordning av ordföranden i samråd med övriga ledamöter utsedda av regeringen.

2.4 Sakkunniga

Vid beredningen av ansökningar om stipendier m.m. anlitar författarfonden, i den mån sakkunskap inte finns bland styrelsens eller stipendierådets ledamöter, utomstående sakkunniga för bedömning av de verk som åberopas av författare som skriver på annat språk än svenska. Det gäller även verk som översatts från svenska till andra språk. I de två ansökningsomgångarna under år 2015 har sammanlagt 52 (2014: 81) sakkunnigutlåtanden inhämtats från 27 sakkunniga, rörande böcker på 20 olika språk (2014: 22 sakkunniga på 17 olika språk).

2.5 Kansli

Under år 2015 har kansliets personal, efter en pensionsavgång minskat till fem anställda.

Tjänsterna har uppehållits enligt följande:

Direktör: Jesper Söderström. Biträdande direktör/gruppchef: Lisa Nordström (90 % tjänstgöring). Gruppchef: Johan Triyono. Handläggare: Karl-Erik Holm samt Susanna Walderö.

3 Aktuellt 2015

Reviderad förordning och ny förhandlingsordning

Den tidigare regeringens proposition 2013/14:3, Läsa för livet, antogs av Riksdagen i december 2013. Man förordade en översyn av fondförordningen – för en modernisering och minskad detaljstyrning – och den s.k. riksdagsbindningen kom att ändras så att Riksdagens beslut om biblioteksersättningen nu rör den mer grundläggande inriktningen för ersättningen.

Efterföljande översyn och förhandlingar under 2014 ledde fram till en ny förhandlingsöverenskommelse samt en reviderad förordning (1962:652) om Sveriges författarfond, vilka båda gäller med verkan från och med år 2015.

Genom att det nu i fondförordningen stadgas att storleken på grundbeloppet bestäms genom överenskommelse mellan regeringen och de tre litterära och bildlitterära upphovsmannaorganisationerna, har förhandlingsordningens ställning stärkts. Samtidigt har det tidigare underförstådda kulturpolitiska värdet lyfts fram i en ändamålsparagraf som betonar att biblioteksersättningen främjar litteraturens utveckling och bidrar till att förbättra de litterära upphovsmännens ekonomiska villkor genom att ersätta dem för tillgången till och användningen av deras verk på bibliotek.

Den förändring av styrelsens storlek som planerades – och som hade tillstyrkts av såväl författarfonden som de tre upphovsmannaorganisationerna – kom att träda ikraft 2015-08-01. Den förändringen inbegrep också en ändring i lagen (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde.

Styrelsen för Sveriges författarfond har därefter fastställt ny arbetsordning, i vilken organisationen anpassats till att styrelsens storlek radikalt minskats. Istället för att som tidigare utse olika utskott *inom* styrelsen, förordnar nu fondstyrelsen, med stöd i den nya förordningen, ledamöter till särskilda råd som själva beslutar eller bereder och ger förslag till styrelsebeslut om utdelning av stipendier och bidrag m.m. (se ovan avsnitt 2.2.2.). Ledamöterna i dessa stipendieråd förordnas delvis efter förslag från de litterära och bildlitterära upphovsmännens organisationer, och utses för ett år i sänder (högst sex år). De olika råden delegeras alltså i olika grad egen beslutanderätt, men har att verka enligt de riktlinjer och inom de ramar som fastställs av styrelsen.

I samband med översynen av fondförordningen diskuterade regeringskansliet och författarfonden administrativt motiverade begränsningar för utbetalningar av individuell biblioteksersättning till efterlevande med mycket små årliga belopp. En sådan ändring kom att träda ikraft 2016-01-01. Regeln formuleras så att rätten till individuell ersättning inte övergår till efterlevande om ersättningen till den enskilda mottagaren understiger hälften av den nivå som berättigar en levande upphovsman till ersättning. I praktiken innebär detta ca 500-600 färre utbetalningar under ett år, till mottagare av ett genomsnittligt bruttobelopp på ca 400 kr.

Särskild granskning av IT-stöd och kontrollmiljö

Revisionsbyrån EY, som de senaste åren genomfört sedvanlig årlig revision av verksamheten vid Sveriges författarfond, har på författarfondens uppdrag under året genomfört en särskild granskning av kontrollmiljön i processen för fördelning av den individuella biblioteksersättningen.

Resultatet av granskningen redovisades i september 2015. EY har inte identifierat några fel eller brister vad avser resultatet av de årliga undersökningar fondkansliet genomför av utlåning och referensbestånd. Några observationer gjordes vilka rörde processens relativt informella karaktär: att de kontroller som görs inte alltid är fullständigt dokumenterade och formaliserade och att det finns risk att processen blir för nyckelpersonsberoende.

Kansliet har påbörjat arbetet med att förbättra dokumentationen av hela den långa processen, vilket görs i anslutning till att det faktiska arbetet bedrivs. Under hösten och vintern 2015 har dokumentationen således gjorts avseende

delprocesserna avslut av kodning, ersättningsberäkningar, avisering och s.k. automatutbetalning. Arbetet kommer att fortsätta över våren och sommaren 2016 så att den utökade dokumentationen täcker hela den årliga cykeln. Den mer fullständiga dokumentationen kan sedan utgöra utgångspunkt för avgöranden kring i vilken grad processerna bör formaliseras genom ytterligare regelverk.

4 Samverkan

Styrelsen och kansliet har inom ramen för sin verksamhet kontakt med en rad olika myndigheter och organisationer.

Internationellt

Författarfondens kansli har fortlöpande internationella kontakter och kunskapsutbyte med motsvarande institutioner eller organisationer i de länder där biblioteksersättning införts. Kansliet bevakar även det arbete inom upphovsrättsområdet som bedrivs inom EU och som kan ha påverkan på den statliga biblioteksersättningen.

Fondkansliet deltog i den 13:e internationella biblioteksersättningskonferensen som ägde rum i Haag, Nederländerna i september 2015. Deltagarna i dessa konferenser består av ett löst sammansatt nätverk av personer/organisationer/myndigheter som på olika sätt arbetar med eller för biblioteksersättning.

Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden disponerar vissa anslagsposter som styrelsen för Sveriges författarfond helt eller delvis ska besluta om; dessa medel betalas ut till författarfonden efter rekvisition. Vad gäller de statliga långtidsstipendierna ska Konstnärsnämnden och fondstyrelsen enas om hur många av det totala antalet stipendier som ska tillfalla författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker. Författarfondens kansli har för övrigt fortlöpande samråd och erfarenhetsutbyten med Konstnärsnämndens kansli i såväl bidragsärenden som kulturpolitiska och administrativa frågor.

Under år 2015 avslutades ett tidigare påbörjat samråd där direktören deltagit i den grupp (där också Kulturrådet deltagit) som stött Konstnärsnämnden i denna myndighets uppdrag att ta fram förslag till ett internationellt utbytesprogram inom litteraturområdet, enligt propositionen Läsa för livet. Konstnärsnämndens förslag till regeringen lämnades i februari 2015. Direktören ingår i också i Konstnärsnämndens referensgrupp för den undersökning av konstnärers ekonomiska villkor man avser att slutföra under år 2016.

Upphovsmannaorganisationerna

Författarfondens direktör och kansliet i övrigt har fortlöpande samråd och informationsutbyte med de tre upphovsmannaorganisationerna som är representerade i fondstyrelsen – Sveriges Författarförbund, Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund – kring frågor som anses betydelsefulla för upphovsmännen och indirekt kan påverka författarfonden, men som ännu inte

är fråga för fondstyrelsebeslut eller som normalt inte kommer att bli det. Liknande samråd och informationsutbyte sker också med Sveriges Dramatikerförbund. Fondkansliet har också i övrigt kontakter med organisationernas kanslier i stipendieärenden m.m.

Kammarkollegiet

Enligt 2 § förordningen om författarfonden förvaltas fonden av Kammarkollegiet, innebärande att kollegiet disponerar anslagsposten för biblioteksersättning. I enlighet med regleringsbrev utbetalar Kammarkollegiet medlen till författarfonden efter rekvisition. Kammarkollegiet disponerar även anslagsposterna för Inkomstgarantier för konstnärer och Dramatikerstöd.

Kungl. biblioteket

Författarfondens kansli har dels kontakter med Kungl. biblioteket rörande den officiella folk- och skolbiblioteksstatistiken, dels ett fortlöpande utbyte kring frågor som rör katalogisering i nationalbibliografin, vilken utgör en viktig grund för fastställandet av författar- och översättarpennningar till de enskilda upphovsmännen.

Arbetsgivarverket

Sveriges författarfond är obligatorisk medlem i det statliga arbetsgivarorganet Arbetsgivarverket. Direktören är ledamot i det s.k. arbetsgivarkollegiet för Arbetsgivarverket.

STIM/SAMI/Copyswede

I enlighet med förordningen (1998:1387) om fonogramersättning fördelar STIM och SAMI sedan år 1999 den statliga ersättningen för bibliotekens utlåning av fonogram och musiktryck. Liksom tidigare år har Sveriges författarfond mot ersättning försett organisationerna med uppgifter, hämtade ur fondens utlåningsurval, om vilka musikaliska verk som under föregående år lånats vid landets folkbibliotek. Författarfonden förser sedan år 2011 också den upphovsrättsförvaltande organisationen Copyswede med utlåneinformation beträffande ljudböcker på biblioteken, för att användas till stöd för fördelning av den s.k. privatkopieringsersättningen.

5 Medelsanvändningen åren 2013-2015 – översikt

	2015	2014	2013
	(tkr)		
Biblioteksersättningen			
Anslag	141 933	139 220	133 746
Kostnader:			
Ersättningar, stipendier och bidrag	132 448	129 768	126 461
Administration, avskrivningar (netto)	8 123	8 986	9 240
Summa kostnader	140 571	138 754	135 701
Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker			
Anslag	5 496	5 496	5 056
Kostnader:			
Bidrag, författare m.fl.	2 610	2 640	2 420
Administration	89	100	100
Bidrag, dramatiker	2 534	2 528	2 280
Administration	232	243	230
Bidrag, resor och internationella utbyten*	0	0	0
Summa kostnader	5 465	5 511	5 030
Bidrag för resor och internationella utbyten			
Anslag (från Bidrag till litteratur o kulturtidskrifter)	0	0	1 000
Anslag (från Bidrag till författare, översättare m.fl.)	720	720	160
Anslag (från Bidrag till konstnärer)	1 000	0	0
Kostnader:			
Bidrag	661	650	1 055
Administration	59	70	100
Summa kostnader	720	720	1 155
Dramatikerstöd			
Anslag	3 009	3 009	2 780
Kostnader:			
Bidrag	2 785	2 793	2 368
Administration	190	264	255
Summa kostnader	2 975	3 057	2 623
Långtidsstipendier			
Anslag	2 937	2 930	2 937
Kostnader:			
Stipendier	2 937	2 930	2 937
Administration	0	0	0
Summa kostnader	2 937	2 930	2 937

* 720 000 kr av anslagsposten redovisas under anslagsposten Bidrag för resor och internationella utbyten.

6 Biblioteksersättningen

6.1 Biblioteksersättningens beräkning

Följande komponenter ingår i det statistiska underlaget för biblioteksersättningen:

- antalet hemlån i folk- och skolbibliotek av upphovsrättsligt skyddade litterära verk av följande kategorier: a) originalverk på svenska språket samt originalverk av upphovsmän stadigvarande bosatta i Sverige, b) verk i översättning till eller från svenska;
- antalet referensexemplar – d.v.s. böcker som finns tillgängliga på bibliotek för läsning men ej för hemlån – i folk- och skolbibliotek av ovannämnda kategorier av verk.

Enligt förordningen om Sveriges författarfond gällde fram till anslagsåret 2015 att biblioteksersättningen beräknades på antalet hemlån och referensexemplar för kalenderåret tre år före det år ersättningen avsåg. För år 2015 baserades således ersättningen på biblioteksstatistiken för år 2012. De av regeringen beslutade ändringarna i fondförordningen fr.o.m. år 2015, innebär med praktisk verkan fr.o.m. anslagsåret 2016 att biblioteksersättningen nu beräknas med utgångspunkt i medelvärdet av utlåning och referensbestånd under en tvåårig beräkningsperiod.

6.1.1 Biblioteksersättningens multiplar

Den totala biblioteksersättningens storlek beräknas med hjälp av ersättningens beloppsnivåer för lån och referensexemplar (multiplar). Beloppet för hemlån av svenskt originalverk utgör biblioteksersättningens grundbelopp. När grundbeloppet höjs, sker en proportionellt lika stor höjning av övriga multiplar.

I enlighet med 1985 års överenskommelse om förhandlingsordning avseende biblioteksersättningens grundbelopp genomfördes under år 2014 förhandlingar. Departementsrådet vid Kulturdepartementet, Martin Sundin, ingick den 22 oktober 2014 en överenskommelse med de tre upphovsmannaorganisationerna om biblioteksersättningens grundbelopp för år 2015, innebärande att grundbeloppet för år 2015 höjdes med fyra öre, till 1 kr och 45 öre. Förhandlingsöverenskommelsen godkändes av regeringen 2014-10-23.

Biblioteksersättningens multiplar 2015

Lån av originalverk	1 kr och 45 öre	<i>Grundbelopp</i>
Lån av översättning	72,5 öre	<i>½ av grundbeloppet</i>
Referensexemplar av originalverk	5 kr och 80 öre	<i>4 x grundbeloppet</i>
Referensexemplar av översättning	2 kr och 90 öre	<i>2 x grundbeloppet</i>

6.1.2 Utlåning

Årlig statistik över folk- och skolbibliotekens registrerade utlåning inom ramen för Sveriges officiella statistik produceras fr.o.m. utlåningsåret 2011 av Kungl. biblioteket. Folkbiblioteksuppgifterna för år 2012 har publicerats i *Bibliotek 2011*.

Antalet registrerade hemlån i folkbibliotek uppgick år 2012 till 66 855 000 lån. Därtill kommer särskilt redovisad utlåning i sjukhusbiblioteken m.fl. på 1 269 000 lån.

En viss del av folkbibliotekslånen utgörs av böcker som lämnas ut i sådan uppsökande biblioteksverksamhet där de enskilda lånen inte registreras; varje sådan bok räknas i den officiella biblioteksstatistiken som ett lån. Sedan budgetåret 1986/87 får dock författarfonden ersättning för dessa böcker motsvarande ytterligare två lån per utlämnad bok, i syfte att ersättningen bättre ska svara mot det faktiska nyttjandet. För år utlåningsåret 2012 tillfördes fonden därigenom ersättning för ytterligare 10 452 000 lån.

Sedan läsåret 1998/98 saknas skolbiblioteksstatistik som är möjlig att användas för en fullständig beräkning av biblioteksersättningen. I enlighet med den ovan nämnda förhandlingsöverenskommelsen från oktober 2014 användes istället liksom föregående år ett medelvärde av erhållen skolbiblioteksstatistik för läsåren 1996/97 och 1997/98 som underlag för beräkning av biblioteksersättningen. Sålunda fastställs den registrerade utlåningen till 16 250 000 lån. (1996/97: 17,0 milj. lån, 1997/98: 15,5 milj. lån.)

Den sammanlagda registrerade utlåningen år 2012 uppgick därmed till 94 826 000 lån.

Till följd av en överenskommelse i biblioteksersättningsförhandlingarna år 1994 ska författarfonden årligen tillföras en ersättning för utnyttjandet på plats i biblioteken av böcker som inte ingår i referenssamlingarna. Hemlånen från folk- och skolbiblioteken räknas därför upp med faktorn 1,03. Den "ersättningsgrundande" utlåningen i folk- och skolbibliotek år 2012 uppgick därmed till $1,03 * 94\,826\,000 = 97\,671\,000$ lån.

Utlåning 2012 (anslagsår 2015)

	2012	2011	Förändring	
Folkbibliotek	66 855 000	69 532 000	-2 677 000	(-3,9 %)
Sjukhusbibliotek m.fl.	1 269 000	1 136 000	+133 000	(+11,7 %)
"Uppsökande verksamhet"	10 452 000	9 483 000	+969 000	(+10,2 %)
Skolbibliotek	16 250 000	16 250 000	oförändr.	
Summa registrerad utlåning	94 826 000	96 401 000	-1 575 000	(-1,6 %)
Utlåning, uppräknat 3 %	97 671 000	99 293 000	-1 622 000	(-1,6 %)

Anm. Utlåningen för år 2011 inkluderar e-boksutlåningen. Fr.o.m. 2015 är fondförordningen förtydligad så att endast utnyttjandet av fysiska exemplar ligger till grund för beräkningen av biblioteksersättningen. Minskningen på 2 677 000 lån till år 2012 utgörs därför delvis av exkluderingen av 1 073 000 "e-bokslån".

För beräkning av den totala biblioteksersättningens storlek krävs också uppgift om utlåningens andelar av upphovsrättsligt skyddade svenska originalverk, rättsskyddade översättningar till svenska och övriga, ej ersättningsberättigande verk. Den informationen ges inte i den officiella biblioteksstatistiken, utan beräknas av författarfonden i samband med de årliga undersökningarna för uträkning av de individuella ersättningarnas storlek. Dessa procentandelar var för år 2012: 57,7, 30,9 resp. 11,4 %.

Ersättning för hemlån

	Multipel	Ersättningsgrundande utlåning	Andel av utlåning	Summa ersättning
Lån av originalverk	1 kr 45 öre	97 671 000	57,7 %	81 716 000 kr
Lån av översättningar	72,5 öre	97 671 000	30,9 %	21 881 000 kr
Summa ersättning för hemlån:				103 597 000 kr

6.1.3 Referensexemplar

Inom ramen för Kungl. bibliotekets officiella biblioteksstatistik (*Bibliotek 2012*) har redovisats även folkbibliotekens referensbestånd.

År 2012 omfattade folkbibliotekens referenssamlingar 1 114 000 volymer. Därtill särskilt redovisade samlingar på sjukhusbibliotek m.fl., uppgick till 18 000 volymer.

Efter tidigare överenskommelse i biblioteksersättningsförhandlingarna bestäms antalet referensexemplar i skolbibliotek som en schablonmässigt beräknad andel om 28 % av det totala antalet volymer i skolornas boksamlingar. Med anledning av den avbrutna insamlingen av skolbiblioteksstatistiken för läsåret 1998/99 användes även beträffande skolornas bokbestånd ett medelvärde av erhållen statistik för läsåren 1996/97 och 1997/98 som underlag för beräkningen av biblioteksersättningen år 2014. Skolornas bokbestånd fastställdes för sålunda till 24,45 milj. volymer (1996/97: 25,5 milj., 1997/98: 23,4 milj.). Antalet referensexemplar i skolbibliotek har på dessa grunder beräknats till 6 846 000 volymer.

Det sammanlagda antalet referensexemplar i folk- och skolbibliotek år 2012 beräknades därmed till 7 978 000 volymer.

Referensbestånd 2012 (anslagsår 2015)

	2012	2011	Förändring
Folkbibliotek	1 114 000	1 102 000	+12 000 (+1,1 %)
Sjukhusbibliotek m.fl.	18 000	17 000	+1 000 (+5,9 %)
Skolbibliotek	6 846 000	6 846 000	oförändr.
Summa referensbestånd	7 978 000	7 965 000	+13 000 (+0,2 %)

Procentandelarna för referensexemplar av rättsskyddade svenska originalverk, rättsskyddade översättningar till svenska samt övriga, ej ersättningsberättigande verk år 2012 har av författarfonden beräknats till 75,8, 14,1 resp. 10,1 %.

Ersättning för referensexemplar

	Multipel	Referensbestånd	Andel av bestånd	Summa ersättning
Originalverk	5 kr 80 öre	7 978 000	75,8 %	35 074 000 kr
Översättningar	2 kr 90 öre	7 978 000	14,1 %	3 262 000 kr
Summa ersättning för referensexemplar:				38 336 000 kr

6.1.4 Total bibliotekersättning för år 2015

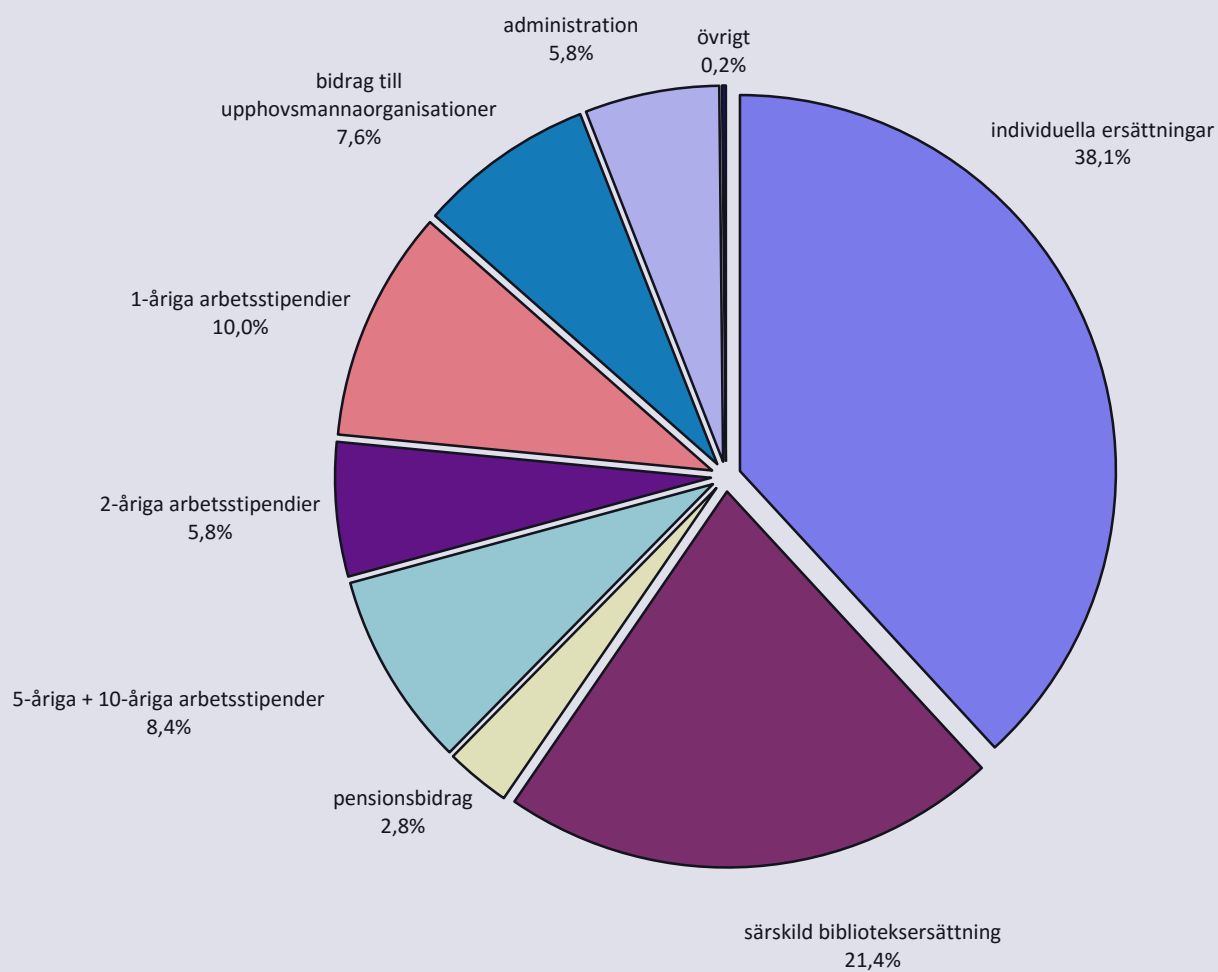
Med stöd av förhandlingsöverenskommelsen från oktober 2014 och ovan beskrivna biblioteksstatistik fastställdes slutligt den totala bibliotekersättningen för år 2015 till 141 933 000 kr.

Total bibliotekersättning 2015 (utlåningsår 2012)

	2015	2014	Förändring	
Ersättning för hemlån	103 597 000 kr	101 642 000 kr	+1 955 000 kr	(+1,9 %)
Ersättning för referensexemplar	38 336 000 kr	37 578 000 kr	+758 000 kr	(+2,0 %)
Summa ersättning	141 933 000 kr	139 220 000 kr	+ 2 713 000 kr	(+1,9 %)

6.2 Biblioteksersättningens kostnader

Biblioteksersättningens kostnader 2015
Procentuella andelar

Kostnader för ersättningar och stipendier/bidrag inom biblioteksersättningen 2013-2015:

	2015	2014	2013
Individuella ersättningar:			
<i>Antal</i>	4 247	4 288	4 295
<i>Beloppsintervall</i>	1 740 – 275 511 kr	1 700 – 250 765 kr	1 640 – 233 835 kr
<i>Medelbelopp</i>	12 636 kr	12 353 kr	12 090 kr
<i>Totalt belopp</i>	53,7 milj kr	52,9 milj kr	51,9 milj kr
Särskild biblioteksersättning:			
<i>Antal</i>	169	168	174
<i>Bruttobelopp</i>	195 000 kr	188 000 kr	181 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	30,1 milj kr	28,9 milj kr	28,7 milj kr
Pensionsbidrag:			
<i>Antal</i>	91	95	92
<i>Beloppsintervall</i>	1 004 – 66 730 kr	1 004 – 66 730 kr	1 004 – 66 730 kr
<i>Totalt belopp</i>	3,9 milj kr	4,0 milj kr	4,0 milj kr
Tioårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	5	10	15
<i>Belopp</i>	118 000 kr	114 000 kr	110 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	0,6 milj kr	1,1 milj kr	1,6 milj kr
Femårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	104	101	96
<i>Belopp</i>	108 000 kr	104 000 kr	100 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	11,2 milj kr	10,5 milj kr	9,6 milj kr
Tvåårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	90	88	88
<i>Belopp</i>	90 000 kr	80 000 -90 000 kr	80 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	8,1 milj kr	7,5 milj kr	7,0 milj kr
Ettårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	239	244	236
<i>Beloppsintervall</i>	50 000 – 70 000 kr	50 000 – 70 000 kr	50 000 – 70 000 kr
<i>Medelbelopp</i>	58 536 kr	57 377 kr	56 017 kr
<i>Totalt belopp</i>	14,0 milj kr	14,0 milj kr	13,2 milj kr

6.2.1 Individuella ersättningar

Enligt förordningen om Sveriges författarfond beräknas de individuella ersättningarnas belopp på antalet hemlån och referensexemplar för kalenderåret året före det år ersättningen avser. För år 2015 har således dessa ersättningar baserats på biblioteksstatistiken för år 2014.

Ersättningens belopp per utlån fastställs av regeringen i fondförordningen. Sedan mitten av 1980-talet har beloppet per lån motsvarat 60 procent av biblioteksersättningens grundbelopp.

År 2015 betalades ersättning till berättigad upphovsman med 87 öre för varje hemlån och 3 kr och 48 öre för varje referensexemplar av litterärt verk i original (föregående år: 85 öre resp. 3 kr och 40 öre).

Till översättare av litterärt verk till och från svenska betalades ersättning med 43,5 öre för varje hemlån och 1 kr och 74 öre för varje referensexemplar (föregående år: 42,5 resp. 1 kr och 70 öre).

Beräkningen av författarpenning och översättarpenning är samordnad. Den vars utlåning understiger motsvarande 2 000 lån av verk i original resp. 4 000 lån av översättningar, är inte berättigad till ersättning.

Beräkningen av ersättningen samordnas i fråga om hemlån och referensexemplar i original och översättningar. Den vars utlåning understiger motsvarande 2 000 lån av egna verk resp. 4 000 lån av översättningar är inte berättigad till ersättning. År 2015 har således minimigränsen för utbetalning varit 1 740 kr.

Vid höga utlåningssiffror avtrappas ersättningen i två steg, med början vid 200 000 lån av originalverk resp. 400 000 lån av översättningar.

Ersättningarna är pensions- och sjukpenninggrundande; mottagarna betalar själv socialförsäkringarna m.m. på dessa ersättningar i form av egenavgifter. (Den som är född åren 1938 - 1949 betalade år 2015 endast ålderspensionsavgift och den som är född 1937 eller tidigare betalade inga egenavgifter.)

För beräkning av ersättningarna genomför författarfonden årliga undersökningar av bibliotekens utlåning och referensbestånd. Fondkansliet samlar in information om utlåningen av böcker i samtliga datoriserade bibliotekssystem i landet. (En mindre del av utlåningen sker fortfarande på mindre utlåningsstationer, skolbibliotek m.m. utan datoriserad utlånehandling.)

När själva insamlingen är avslutad påbörjas ett omfattande arbete med att analysera den bibliografiska informationen som i bibliotekens katalogposter finns om varje enskilt verk. Författarfondens kansli har med tiden byggt upp en stor databas som innehåller bibliografiska uppgifter om enskilda verk med information om hur de individuella ersättningarna för respektive verk ska fördelas. Det insamlade materialet matchas mot detta verksregister och huvuddelen av lånen bearbetas maskinellt. Fondens personal bearbetar sedan vidare det återstående materialet (med undantag för verk med *mycket låg*

utlåning). För varje år växer på så sätt verksregistret och efterföljande år kan en större del av materialet bearbetas maskinellt.

Undersökningen av 2014 års bokutlåning och referensbestånd gav till resultat att 4 247 upphovsmän (eller deras efterlevande) var berättigade till ersättningar om totalt 53 666 504 kr. De enskilda ersättningsbelopp varierade mellan 1 740 kr och 275 511 kr, med ett genomsnittligt ersättningsbelopp på 12 636 kr (föregående år 12 353 kr) och medianvärde på 4 157 kr (föregående år 4 084 kr).

Av flera orsaker, främst därför att många mottagares adresser inte är kända för fondkansliet vid det tillfälle då de för första gången erhåller någon ersättning, kan inte alla de uträknade ersättningarna utbetalas samma år som uträkningen är klar. Upphovsmännen eller deras arvingar efterforskas då under påföljande år. Om ersättningen ännu fem år efter utlåningsåret inte kunnat utbetalas, tillfaller beloppet fonden.

Av ersättningarna för 2014 års bokutlåning och referensbestånd på totalt 53 660 504 kr, kunde 53 181 246 kr betalas ut under år 2015. Därtill kunde 145 433 kr betalas ut avseende ersättningar för tidigare år. Totalt utbetalades alltså 53 326 679 kr, till ca 5 150 personer (upphovsmän och arvingar).

Totalt 74 226 kr återgick 2015-12-31 till fonden; beloppet avsåg ersättningar för 47 mottagare som inte kunnat utbetalas inom fem år efter utlåningsåret. De ersättningar för utlåningsåren 2010-2014 som vid årets slut fortfarande inte kunnat betalas ut, berörde 195 upphovsmän och uppgick till 823 979 kr (föregående år: 564 381 kr).

6.2.2 Särskild bibliotek ersättning

Enligt förordningen om författarfonden kan styrelsen besluta att individuell ersättning till en viss upphovsman ska utgå med ett högre belopp än det statistiskt beräknade.

Sådan särskild bibliotek ersättning kan enligt styrelsens bestämmelser tilldelas upphovsman vars verk bildar underlag för bibliotek ersättning, vilken avser att uteslutande eller huvudsakligen vara litterärt verksam som författare, översättare, tecknare eller fotograf och som på ett övertygande sätt, med hänsyn till både kvalitet och kvantitet, dokumenterat sin verksamhet. För att tilldelas den särskilda bibliotek ersättningen bör man varit verksam i minst 10 år, och med rimlig kontinuitet kommit ut med minst 5 å 6 egna verk. (För översättningar och verk med flera upphovsmän: 10 å 20 verk). Konkurrensen om de särskilda ersättningen är stor; därför ställs kraven på de sökande i praktiken ofta högre än vad som framgår av dessa riktlinjer. Den som tilldelas särskild ersättning har i regel tidigare haft både kortare och fleråriga stipendier från författarfonden.

Den som innehar särskild bibliotek ersättning får inte samtidigt inneha anställning – eller förordnande/uppdrag med anställningslika villkor – med mer än halv årsarbetstid. Så länge innehavaren uppfyller villkoren, fortsätter den särskilda ersättningen att utbetalas årligen, försåvitt inte synnerliga skäl talar emot det. Vart femte år gör författarfonden uppföljningar av innehavarnas

litterära verksamhet och ekonomiska situation. De får i samband med detta intyga att de är fortsatt litterärt verksamma och uppfyller de ovan nämnda villkoren för innehavet.

Den särskilda ersättningen är pensions- och sjukpenninggrundande; mottagaren betalar de sociala avgifterna i form av egenavgifter. (Den som fyllt 65 år behöver endast betala ålderspensionsavgift på beloppet.) Den särskilda ersättningen upphör då innehavaren tar ut pension eller senast när han/hon fyller 70 år. Vid pensionsinträdet har innehavaren enligt författarfondens bestämmelser rätt till ett pensionsbidrag ur författarfonden, under förutsättning att pensionsinkomsterna från annat håll inte överstiger 3,8 prisbasbelopp (år 2015: 169 100 kr).

Fondstyrelsen bestämmer, för ett år i taget, storleken på den särskilda ersättningen. År 2015 var beloppet 195 000 kr (föregående år 188 000 kr).

Styrelsen har under år 2015 utsett 12 nya innehavare medan 11 särskilda ersättningar har upphört.

År 2015 var sammanlagt 171 (föregående år: 170) författare, översättare, tecknare och fotografer innehavare av särskild biblioteksersättning. Två av dessa innehav har varit "vilande" i enlighet med bestämmelserna. Antalet utbetalade särskilda ersättningar i oktober 2015 var därför 169 (föregående år: 168). Det sammanlagda bruttobeloppet för särskilda ersättningar var under året 32 955 000 kr. Efter avdrag av kostnaderna för innehavarnas statistiskt beräknade individuella ersättningar för 2014 års bokutlåning (i medeltal 16 833 kr per innehavare, totalt 2 844 725 kr) blev nettokostnaden för de särskilda ersättningar som utbetalades år 2015: 30 110 275 kr.

6.2.3 Pensionsbidrag och periodiska bidrag

Från författarfonden kan utgå dels pensionsbidrag och periodiska bidrag till författare, översättare, tecknare och fotografer, dels periodiska bidrag till deras efterlevande. Tidigare - t.o.m. år 2003 - kunde enligt fondförordningen även efterlevande erhålla ej tidsbegränsade pensionsbidrag.

Enligt styrelsens bestämmelser ska storleken på beviljat pensionsbidrag anpassas till mottagarens pensionsinkomster från annat håll. Bidraget ska, sammanräknat med den allmänna pensionen och annan pension grundad på tjänst, uppgå till 3,8 prisbasbelopp (2015: 169 100 kr) räknat vid ansöknings-tillfället. Pensionsbidraget kan endast i undantagsfall överstiga 1,5 prisbasbelopp per år. Pensionsbidraget är skattepliktigt.

Bidragsbeloppen för tidigare beviljade pensionsbidrag och periodiska bidrag har varit oförändrade från föregående år.

Vid budgetårets slut utgick sammanlagt 91 pensionsbidrag (föregående år: 95) med belopp mellan 1 004 kr och 66 730 kr. Fyra av innehavarna är efterlevande till upphovsmän, vilka beviljats pensionsbidrag enligt tidigare bestämmelser.

Under budgetåret har beviljats tre nya pensionsbidrag. Sju innehavare har avlidit. Sammanlagt har i pensionsbidrag utbetalats 3 919 708 kr under år 2015. I detta belopp ingår även ett periodiskt bidrag på 66 726 kr.

6.2.4 Tioåriga arbetsstipendier

Beloppet för de tioåriga arbetsstipendierna år 2015 var 118 000 kr/år (2014: 114 000 kr/år). Inga nya stipendiater har utsetts under året, medan fem stipendier har upphört. Sammanlagt har 590 000 kr utbetalats till totalt 5 innehavare av tioårigt arbetsstipendium.

6.2.5 Femåriga arbetsstipendier

Beloppet för de femåriga arbetsstipendierna år 2015 var 108 000 kr/år (2014: 104 000 kr/år). 22 nya stipendiater har tillkommit under året, medan 20 stipendier har upphört. Sammanlagt har 11 232 000 kr utbetalats till totalt 104 innehavare av femårigt arbetsstipendium.

Innehavare av tioårigt resp. femårigt arbetsstipendium ur Sveriges författarfond får tillgodoräkna sig stipendiet som pensionsgrundande inkomst. Pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

6.2.6 Två- och ettåriga arbetsstipendier

Under år 2015 har 90 tvååriga arbetsstipendier utdelats till en total kostnad av 8 100 000 kr. Beloppet för de tvååriga stipendierna var 90 000 kr/år. 46 stipendier har utdelats för första året samt 44 stipendier för andra året.

Vidare har styrelsen beviljat 239 ettåriga arbetsstipendier om totalt 13 990 000 kr (medeltal 58 536 kr). Beloppen för stipendierna har varit 50 000 kr och 70 000 kr.

6.2.7 Stipendiestatistik m.m.

Författarfondens arbetsstipendier m.m. utlyses två gånger om året, i februari och i augusti. Antalet ansökningar uppgick för de två ansökningsomgångarna under år 2015 till 1 598 st.

I årets två ansökningsomgångar utdelades totalt 327 stipendier och bidrag samt 12 st. särskild bibliotekersättning. Detta innebär att ca 21 % av ansökningarna kunde bifallas. Av ansökningarna kom 778 st. (ca 49 %) från kvinnor. Av dessa bifölls 176 st. (52 % av bifallen). Det betyder att kvinnorna hade en något högre bifallsprocent än männen (22,6% respektive 19,9%).

	2015	2014	2013
<i>Antal ansökningar</i>	1 598	1 691	1 921
- varav kvinnor	778 (49 %)	778 (46 %)	917 (48 %)
- varav män	820 (51 %)	913 (54 %)	1 004 (52 %)
<i>Antal bifall</i>	339	342	334
- varav kvinnor	176 (52 %)	168 (49 %)	185 (55 %)
- varav män	163 (48 %)	174 (51 %)	149 (45 %)
<i>Större stipendier m.m.*</i>	34	32	32
- varav kvinnor	16 (47 %)	13 (41 %)	12 (38 %)
- varav män	18 (53 %)	19 (59 %)	20 (62 %)
<i>Bifallsprocent</i>	21,2 %	20,2 %	17,4 %
- för kvinnor	22,6 %	21,6 %	20,2 %
- för män	19,9 %	19,1 %	14,8 %

* Femårigt arbetsstipendium samt särskild biblioteksersättning.

Anm. Stipendiestatistiken i detta avsnitt avser *beviljade* stipendier m.m. under året, till skillnad från den ekonomiska redovisningen i övrigt som ju avser *utbetalade* stipendier och ersättningar under året. Vidare ingår här även bidragen till författare, översättare och kulturjournalister ur anslagspost 9, vilka i övrigt redovisas i kommande avsnitt 7.1.

6.2.8 Tillfälliga bidrag

Rådet för tillfälliga bidrag har under året beslutat att som hjälp i akut ekonomiskt nödläge utdela tillfälliga bidrag till 30 personer (år 2014: 43) med sammanlagt 239 000 kr (år 2014: 348 000 kr). Antalet ansökningar uppgick till 47 (år 2014: 61).

6.2.9 Bidrag till upphovsmannaorganisationer

Organisationsbidrag har för år 2015 tilldelats Sveriges Författarförbund med 7 581 000 kr, (föregående år: 7 437 000 kr), Svenska Tecknare med 1 448 000 kr (föregående år 1 421 000 kr) och Svenska Fotografers Förbund, författar- och illustratörsektionen, med 1 614 000 kr (föregående år 1 584 000 kr), sammanlagt 10 643 000 kr.

6.2.10 Administration

Kostnaderna för författarfondens administration vad avser biblioteksersättningen uppgick år 2015 till 8 123 056 kr (inklusive avskrivningar 107 856 kr). Från administrationskostnaderna har 914 000 kr avräknats, vilka har betalats till biblioteksersättningen från anslagsposterna bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker, dramatikerstöd och bidrag till litteratur och kulturtidskrifter samt från STIM/SAMI och Copyswede för ersättning för bearbetad utlånedata.

Av administrationskostnaderna avsåg ca 4,2 milj. kr personalkostnader och ca 2,5 milj. kr kostnader för styrelse, utskott/stipendieråd och sakkunniga. Övriga administrationskostnader uppgick till ca 2,2 milj. kr, varav ca 0,7 milj. kr avsåg kostnader för lokalhyra och ca 560 000 kr uppdragsersättningar avseende utlånedata från biblioteken m.m.

Kostnaderna för administrationen tas helt från fondmedel. De uppgick under år 2015 till 5,8 procent av bibliotekersättningens totala kostnader.

6.2.11 Årets resultat

Bibliotekersättningens anslagsintäkter för år 2015 uppgick till 141 933 000 kr. Finansiella intäkter i form av ränta på bankkonto uppgick till 212 kr. Verksamhetens totala kostnader uppgick till 140 570 844 kr, varav kostnader för ersättningar, stipendier och bidrag 132 447 787 kr, kostnader för administration 8 015 200 kr samt avskrivningar 107 857 kr.

Årets resultat gav därmed ett överskott om 1 362 368 kr.

6.3 Resultat- och balansräkning: *Bibliotekersättning*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	141 933	139 220
Finansiella intäkter	(2)	0	5
SUMMA INTÄKTER		141 933	139 225
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Individuella ersättningar	(3)	-53 624	-52 921
Särskilda ersättningar netto	(4)	-30 110	-28 911
Pensionsbidrag		-3 920	-4 022
Tioåriga arbetsstipendier		-590	-1 140
Femåriga arbetsstipendier		-11 232	-10 504
Övriga stipendier o bidrag	(5)	-32 972	-32 270
Summa kostnader Ersättningar o bidr		-132 448	-129 768
Kostnader personal o styrelse		-6 140	-6 898
Övriga administrationskostnader		-1 875	-1 955
Summa kostnader Administration		-8 015	-8 853
Avskrivningar	(6)	-108	-133
SUMMA KOSTNADER		-140 571	-138 754
ÅRETS RESULTAT		1 362	471

Biblioteksersättning, forts.

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	(6)	206	228
Fordringar			
Fordran på Kammarkollegiet samt övriga kortfristiga fordringar		2 523	2 522
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	(7)	181	177
Kassa och bank			
Plusgiro, bankkonto		4 320	2 628
SUMMA TILLGÅNGAR		7 230	5 555
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		3 821	3 350
Årets resultat		1 362	471
Skulder			
Leverantörsskulder		8	11
Övriga skulder	(8)	1 303	1 042
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	(9)	736	681
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		7 230	5 555

Redovisnings- och värderingsprinciper

Sveriges författarfond omfattas inte av Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring eller Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. (Se även avsnitt 1.3.5).

Enligt 21§ arbetsordningen för Sveriges författarfond tillämpas principer med väsentliga undantag med utgångspunkt enligt Förordning om myndigheters bokföring samt Förordning om årsredovisning samt budgetunderlag vad gäller redovisnings- och värderingsprinciper.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningen enligt plan. Avskrivning förs per sexmånadersperiod. Följande avskrivningstider tillämpas: 3 år för datorer, skrivare och nätverk; 5 år för övriga maskiner och inventarier.

Redovisnings- och värderingsprinciper har varit oförändrade från föregående år.

Biblioteksersättning, forts.

Noter

(1) Anslagsposten 5:2 ap. 8 under utgiftsområde 17, Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek, disponeras av Kammarkollegiet. Medlen betalas ut till Sveriges författarfond efter rekvisition.

(2) Avser ränta på plusgirokonton samt andra bankkonton.

(3) Individuella ersättningar

	(tkr)	2015	2014
Individuell ersättning		53 667	52 971
Förfallna individuella ersättningar samt rättelse av ffp/öp		-43	-50
Summa individuella ersättningar		53 624	52 921

(4) Särskilda ersättningar

Bruttobelopp för särskilda ersättningar (32 955 tkr), avgår innehavarnas statistiskt beräknade individuella ersättning enligt 2014 års utlåning, (2 845 tkr), nettokostnad särskild ersättning, (30 110 tkr).

(5) Övriga stipendier och bidrag, fördelning:

	(tkr)	2015	2014
Tvååriga arbetsstipendier		8 100	7 480
Ettåriga arbetsstipendier		13 990	14 000
Tillfälliga bidrag		239	348
Organisationsbidrag/bidr till särsk ändamål		10 643	10 442
Summa övriga stipendier o bidrag		32 972	32 270

(6) Avskrivningar / Maskiner och inventarier

Som anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som beräknas ha en livslängd om minst 3 år och vilkas anskaffningskostnad uppgår till minst 10 000 kr (i vissa fall 5 000 kr).

Avskrivning sker per sexmånadersperiod, enligt den ekonomiska livslängd som fastställts för de olika kategorierna av anläggningstillgångar (datorer, skrivare och nätverk: 3 år; övriga maskiner och inventarier: 5 år).

Tkr	2015	2014
IB	1 173	994
Utrangeringar	-109	-34
Årets inköp	<u>86</u>	<u>213</u>
UB	1 150	1 173
Akkumulerad avskrivning	945	846
Årets avskrivning	108	133
Utrangeringar	<u>-109</u>	<u>-34</u>
Avskrivning totalt	944	945
Planenligt restvärde	206	228

Bibliotekersättning, forts

- (7) Avser förutbetalda hyreskostnader samt övriga förutbetalda kostnader.
- (8) Avser ej utbetalade individuella ersättningar (824 tkr), ett beslutat ej utbetalat tillfälligt bidrag (12 tkr), källskatt på löner, arvoden och pensioner (465 tkr) samt övriga kortfristiga skulder (2 tkr).
- (9) Avser personalens upplupna semesterlöner inklusive arbetsgivaravgifter, upplupna arbetsgivaravgifter för personal och styrelse, upplupna premier för statens avtalsförsäkringar samt upplupen kostnad för lokalt omställningsarbete.

Beräknade framtida åtaganden i dagens penningvärde:

År	Pensions- bidrag	5-åriga arbetsstip	2-åriga arbetsstip	Summa, kr
2016	3 820 547	11 880 000	4 140 000	19 840 547
2017	3 526 659	9 240 000		12 766 659
2018	3 232 771	6 840 000		10 072 771
2019	2 938 883	4 440 000		7 378 883
2020	2 644 995	1 800 000		4 444 995
2021	2 351 107			2 351 107
2022	2 057 219			2 057 219
2023	1 763 331			1 763 331
2024	1 469 443			1 469 443
2025	1 175 555			1 175 555
2026	881 667			881 667
2027	587 779			587 779
2028	293 891			293 891
2029	3			3
Summa, kr:	26 743 850	34 200 000	4 140 000	65 083 850

Sveriges författarfond disponerar inte själv sina anslagsposter och får därmed inte ha några ansvarsförbindelser. Här informeras ändå upplysningsvis om beräknade framtida åtaganden. Beräknade framtida åtaganden uppgår totalt till 65 083 850 kr (föregående år: 68 557 456 kr), vilka baseras på fondstyrelsens tidigare beviljade bidrag, varav det tidigaste från 1969. Beträffande uträkning av framtida åtaganden för pensionsbidrag har följande metod använts: Vid årets slut innehade 91 personer pensionsbidrag till en beräknad årskostnad om 3 820 547 kr, det blir i medeltal 41 984 kr/ person och år. Under en treårsperiod (2013 – 2015) har i medeltal 7 personer/år avlidit. Det beräknade värdet av framtida åtaganden vad gäller pensionsbidrag har således minskats med 7 x 41 984 kr, 293 888 kr/år. Framtida åtaganden gäller under förutsättning av att statsmakterna ställer tillräckliga medel till förfogande.

7 Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker

Under utgiftsområde 17, anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer handhar styrelsen för Sveriges författarfond anslagsposten 9. Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker.

Anslagsposten har under 2015 uppgått till oförändrat 6 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 2 740 000 kr på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister (inklusive administrationskostnader), 2 756 000 kr på bidrag till dramatiker (inklusive administrationskostnader) och 720 000 kr på bidrag för resor och internationella utbyten (inklusive administrationskostnader). Dramatikerrådet beslutar på styrelsens vägnar om den del av anslagsposten som fördelats på bidrag till dramatiker. Internationella rådet beslutar om den del som fördelats på bidrag för resor och internationella utbyten.

I enlighet med förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer kan konstnärsbidrag utgå för att ge aktiv konstnär en sådan ekonomisk trygghet under viss tid att han/hon kan ägna sig åt konstnärlig yrkesutövning utan avbrott eller åt experiment och nydanande inom konstnärlig verksamhet. Konstnärsbidrag kan också utgå för att ge konstnär, eller efterlevande till konstnär, skydd av pensionskaraktär.

Fondstyrelsen har frihet att inom ramen för anslagsposten för konstnärsbidrag prioritera mellan de olika typerna av bidrag och anpassa deras antal och bidragsbeloppens storlek till de behov som finns. Hur fondstyrelsen respektive dramatikerrådet valt att prioritera redovisas i följande två avsnitt.

7.1 Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister

Styrelsen för Sveriges författarfond har inom biblioteksersättningens ram i relativt stor utsträckning koncentrerat insatserna på att skapa ekonomisk trygghet under längre tider för de litterära upphovsmännen. Konstnärsbidragen till författare, översättare och kulturjournalister har istället utnyttjats som ett nödvändigt komplement till biblioteksersättningen, genom en prioritering på ett- och tvååriga bidrag. Konstnärsbidragen har vidare den viktiga funktionen att stödja kulturjournalisterna, vilka mer sällan eller aldrig kan erhålla stipendier ur biblioteksersättningen.

Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 2 610 000 kr (föregående år 2 640 000 kr) på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister. Därav har 1 980 000 kr (föregående år 1 870 000 kr) använts för utbetalning av tvååriga konstnärsbidrag samt 630 000 kr (föregående år 770 000 kr) till ettåriga bidrag. 11 tvååriga bidrag för första året om 90 000 kr samt 9 ettåriga bidrag om 70 000 kr har utdelats. 11 bidrag om 90 000 kr har utbetalats för andra året.

Resultat- och balansräkning: *Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	2 740	2 740
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag	(2)	-2 610	-2 640
Administration	(3)	-89	-100
SUMMA KOSTNADER		-2 699	-2 740
ÅRETS RESULTAT		41	0

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Fordringar	(4)	0	1 283
Kassa och bank		41	-1 283
KAPITAL OCH SKULDER			
Balanserat kapital		0	0
Årets resultat		41	0
Skulder			
Övriga skulder		0	0
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		41	0

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 9, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 6 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 2 740 000 kr på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister (resterande del av anslagsposten, 3 476 000 kr har fördelats på bidrag till dramatiker samt till bidrag för resor och internationella utbyten). Anslaget disponeras av Konstnärsnämnden. De medel som enligt beslut av författarfondens styrelse ska användas för bidrag till författare, översättare och kulturjournalister, betalas efter rekvisition ut till styrelsen för Sveriges författarfond.

(2) Bidragens fördelning: 2-åriga konstnärsbidrag: 1 980 000 kr samt 1-åriga konstnärsbidrag: 630 000 kr.

(3) Avser ersättning till verksamheten Bibliotekersättning för kostnader för fördelning av konstnärsbidragen enligt styrelsens beslut 2015-02-24, prot. nr 356, 7 §.

(4) Avser avgifter för plusgirokonto 39 38 30 - 5.

Framtida åtaganden: Tvåårigt konstnärsbidrag

År	Belopp, kr
2016	990 000

7.2 Bidrag till dramatiker

För bidrag till dramatiker och översättare av dramatik har dramatikerrådet under år 2015 enligt fondstyrelsens beslut förfogat över oförändrat 2 756 000 kr.

Dramatikerrådet prioriterar de ett- två- och femåriga bidragen, vilka har karaktären av arbetsstipendier. Varken projektbidrag eller pensionsbidrag utdelas för närvarande.

Under året har dramatikerrådet delat ut två nya femåriga bidrag om 108 000 kr. Antalet innehavare av femårigt bidrag har därmed ökat till 8 st. Totalt har 864 000 kr utbetalats. Innehavare av femårigt bidrag får tillgodoräkna sig bidraget som pensionsgrundande inkomst; pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Fyra nya tvååriga bidrag om 90 000 kr per år har utdelats till en kostnad av 360 000 kr. Dessutom har fem tvååriga bidrag om 90 000 kr för andra året betalats ut. Därmed har totalt 810 000 kr delats ut i form av tvååriga konstnärsbidrag.

14 st. ettåriga bidrag till ett sammanlagt belopp av 860 000 kr har utdelats, varav 8 bidrag om 70 000 kr samt 6 bidrag om 50 000 kr.

Totalt har under budgetåret 2015 således i bidrag utbetalats 2 534 000 kr.

Bidrag till dramatiker 2013-2015:

	2015	2014	2013
Femårigt bidrag:			
<i>Antal</i>	8	7	8
<i>Belopp</i>	108 000 kr	104 000 kr	100 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	864 000 kr	728 000 kr	800 000 kr
Tvåårigt bidrag:			
<i>Antal</i>	9	9	8
<i>Belopp</i>	90 000 kr	80 000 kr – 90 000 kr	80 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	810 000 kr	770 000 kr	640 000 kr
Ettårigt bidrag:			
<i>Antal</i>	14	17	14
<i>Beloppsintervall</i>	50 000 – 70 000 kr	50 000 – 70 000 kr	50 000 – 70 000 kr
<i>Medelbelopp</i>	61 429 kr	60 588 kr	60 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	860 000 kr	1 030 000 kr	840 000 kr

Resultat- och balansräkning: *Bidrag till dramatiker*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	2 756	2 756
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag	(2)	-2 534	-2 528
Administration	(3)	-232	-243
SUMMA KOSTNADER		-2 766	-2 771
ÅRETS RESULTAT		-10	-15

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		0	10
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		10	25
Årets resultat		-10	-15
Skulder			
Övriga skulder		0	0
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		0	10

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 9, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 6 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 2 756 000 kr på bidrag till dramatiker (resterande del av anslagsposten, 3 460 000 kr har fördelats på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister samt till bidrag för resor och internationella utbyten). Anslagsposten disponeras av Konstnärsnämnden. De medel som enligt beslut av styrelsen för Sveriges författarfond ska användas för bidrag till dramatiker betalas efter rekvisition ut till dramatikerrådet inom Sveriges författarfond. Enligt föreskrifterna i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond ska dramatikerrådet på styrelsens vägnar fatta beslut i frågor om bidrag till dramatiker enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer.

(2) Bidrag till dramatiker. Fördelning på olika bidrag (tkr)

	(tkr)	2015	2014
Femåriga bidrag		864	728
Tvååriga bidrag		810	770
Ettåriga bidrag		860	1 030
Tillfälliga bidrag		0	0
Summa bidrag:		2 534	2 528

(3) Administrationskostnaderna uppgår till 232 000 kr vilka avser ersättning till verksamheten Bibliotekersättning för arvoden, administrativt arbete samt utnyttjande av kansliresurser enligt styrelsens beslut 2015-02-24, prot. nr 356, 7 §.

Framtida åtaganden:

År	5-åriga bidrag	2-åriga bidrag	Summa, kr
2016	648 000	360 000	1 008 000
2017	540 000	0	540 000
2018	432 000		432 000
2019	216 000		216 000
Summa, kr	1 836 000	360 000	2 196 000

7.3 Bidrag för resor och internationella utbyten

Från och med år 2014 anslås medel till bidrag för internationellt utbyte endast via anslagspost 5:2, ap.9, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker.

Internationella rådet har under år 2015 enligt fondstyrelsens beslut förfogat över oförändrat 720 000 kr.

Bidragen för resor och internationella utbyten har beslutats fem gånger under år 2015. Internationella rådet har beviljat sammanlagt 67 (föregående år 69) bidrag för resor och internationella utbyten om totalt 661 000 kr (medelbelopp: 9 866 kr).

Mottagare av bidrag för resa/internationellt utbyte ska efter resans slut lämna en skriftlig redogörelse.

Konstnärsnämnden beslutade i december 2015 att överföra 1 milj. kr till Sveriges författarfond för att fördelas som stipendier och bidrag för internationellt kulturutbyte inom litteraturområdet. Dessa medel kommer att fördelas under år 2016, vilket förklarar årets resultat.

Resultat- och balansräkning: *Bidrag för resor och internationella utbyten samt provöversättningsstöd.*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	1 720	720
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag		-661	-650
Administration	(2)	-59	-70
SUMMA KOSTNADER		-720	-720
ÅRETS RESULTAT		1 000	0

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		1 006	6
KAPITAL OCH SKULDER			
Balanserat kapital		6	6
Årets resultat		1 000	0
Skulder			
Övriga skulder		0	0
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 006	6

Noter

(1) Anslagsposten 5:2 ap. 9, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 6 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har 720 000 kr av anslagsposten fördelats till resor och internationella utbyten. Konstnärsnämnden beslutade i december 2015 att överföra 1 milj. kr till Sveriges författarfond för att fördelas som stipendier och bidrag för internationellt kulturutbyte inom litteraturområdet. Dessa medel kommer att fördelas under år 2016, vilket förklarar årets resultat.

(2) Avser ersättning till verksamheten Biblioteksersättning för kostnader för bidragens fördelning 59 000 kr enligt styrelsens beslut 2015-02-249, Protokoll nr 356, 7 §.

8 Dramatikerstöd

Under utgiftsområde 17, anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer, handhar styrelsen för Sveriges författarfond anslagsposten 13. Dramatikerstöd. Beslut om dramatikerstöd fattas av dramatikerrådet.

I enlighet med förordning (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik får statsbidrag ges till fria teatergrupper, regionala och lokala teaterinstitutioner samt radio- och TV-företag för beställning av nyskriven svensk dramatik. Ansökan om stöd ska göras gemensamt av en dramatiker och den som vill uppföra dramatikers verk.

Anslagsposten har under 2015 uppgått till oförändrat 3 009 000 kr.

Dramatikerstödet storlek motsvarar 2/3 av grundersättningen enligt det vid tidpunkten för beslut gällande avtalet mellan Svensk Scenkonst och Sveriges Dramatikerförbund, avseende förvärv och framförande av scenpjäser. Dramatikerstödet utbetalas till teatern – men ska oavkortat utgöra arvode till dramatikern. Ett villkor för beviljat stöd är att teatern utöver detta stöd betalar dramatikern ett belopp motsvarande lägst 1/3 av ersättningen enligt nyss nämnda avtal.

Av stödets konstruktion följer att dramatikerstöd beviljas med tre olika belopp, beroende av längden på den pjäs som beställs. Hälften av stödet betalas efter beslut; andra hälften betalas ut då premiär ägt rum. Ansökan om dramatikerstöd kan lämnas in när som helst under året. Beslut fattas två gånger om året.

Under året har 69 (2014: 75) ansökningar om dramatikerstöd inkommit, av vilka 26 (2014: 26) bifallits. Totalt har dramatikerrådet beviljat dramatikerstöd till ett belopp av 2 915 700 kr. (2014: 2 989 644 kr)

Enligt dramatikerrådets föreskrifter för dramatikerstödet ska andra hälften av stödbeloppet betalas ut efter rekvisition då premiär ägt rum, vilket ska ske senast 18 månader efter att stödet beviljats. Beviljat dramatikerstöd till två teatrar under 2013 och 2014 om sammanlagt 108 677 kr har under året förfallit samt en teater har fått minskat stödbelopp med 22 642 kr på grund av att längden på pjäsen kortats i enlighet med gällande föreskrifter eller efter prövning av rådet. Totalt har därmed 131 319 kr förfallit.

Vid årets slut hade 20 teatrar ännu inte slutrekvirerat beslutade dramatikerstöd om totalt 1 796 265 kr.

Resultat- och balansräkning: Dramatikerstöd

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	3 009	3 009
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Dramatikerstöd	(2)	-2 785	-2 793
Administration	(3)	-190	-264
SUMMA KOSTNADER		-2 975	-3 057
ÅRETS RESULTAT		34	-48

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		1 891	1 868
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		61	109
Årets resultat		34	-48
Skulder			
Övriga skulder	(4)	1 796	1 807
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 891	1 868

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 13, Dramatikerstöd disponeras av Kammarkollegiet. Medlen utbetalas till styrelsen för Sveriges författarfond (dramatikerrådet) efter rekvisition. Enligt föreskrifterna i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond ska dramatikerrådet på styrelsens vägnar fatta beslut i frågor om bidrag enligt förordningen (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik (dramatikerstöd).

(2) Dramatikerstöd – fördelning

	2015 (kr)	2014 (kr)
Beviljade stöd:	2 915 700	2 989 644
Återförda stöd:	-131 319	-196 336
Summa stöd:	2 784 381	2 793 308

(3) Administrationskostnaderna för utdelning av dramatikerstöd uppgår till 190 000 kr vilket utgör ersättning till verksamheten Bibliotekersättning för arvoden, administrativt arbete samt utnyttjande av kansliets resurser enligt styrelsens beslut 2015-02-24, prot. nr 356, 7 §.

(4) Avser beslutade, ej utbetalade dramatikerstöd (1 796 265 kr).

9 Inkomstgarantier för konstnärer

Inkomstgarantier för konstnärer utgör anslagspost 3 under utgiftsområde 17, anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer. Den ekonomiska redovisningen av denna verksamhet åligger inte styrelsen för Sveriges författarfond. För denna svarar Kammarkollegiet, som disponerar anslagsposten och verkställer utbetalningarna till innehavarna.

Enligt riksdagens beslut ska inkomstgarantin för konstnärer successivt avskaffas. Därför utses inga nya innehavare. Enligt förordning (1976:504) om inkomstgarantier för konstnärer ska dock den som tidigare beviljats inkomstgaranti utses årligen under sin återstående livstid åter till innehavare av inkomstgaranti, om inte synnerliga skäl talar emot det.

Inkomstgaranti utgår med ett belopp som motsvarar fem prisbasbelopp per år (2015: $5 \times 44\,500 \text{ kr} = 222\,500 \text{ kr}$). Beloppet minskas med innehavarens årsinkomst upp till ett basbelopp och med 75 procent av årsinkomsten i övrigt.

Samtliga 27 tidigare beslutade innehavare inom författarfondens ansvarsområde har i enlighet med förordningen utsetts till innehavare också för år 2015. Efter att 3 innehavare avlidit under året fanns vid årets slut således 24 innehavare av inkomstgaranti inom författarfondens ansvarsområde.

10 Långtidsstipendier

Långtidsstipendier utgör anslagspost 4 under utgiftsområde 17, anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer. Stipendium kan enligt förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer utgå för att ge en aktiv konstnär, som under längre tid dokumenterat konstnärlig verksamhet av god kvalitet, arbetsmässig trygghet för att utveckla sin konstnärliga verksamhet.

Långtidsstipendier fördelas av Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond. Långtidsstipendier utgår under högst 10 år med ett belopp som motsvarar tre prisbasbelopp per år. Innehavare av långtidsstipendium får tillgodoräkna sig stipendiet som pensionsgrundande inkomst. Pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Antalet tioåriga långtidsstipendier har av regeringen i regleringsbrevet för år 2015 fastställts till oförändrat minst 111 st., därutöver kan stipendier med

kortare löptid beviljas. Styrelsen för Sveriges författarfond ska komma överens med Konstnärsnämnden om hur många stipendier som ska tillfalla författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker. Enligt nämndens och fondstyrelsens överenskommelse i maj 2012 har författarfonden beslutanderätt över totalt 22 långtidsstipendier. Konstnärsnämndens del av anslagsposten redovisas i nämndens årsredovisning för år 2015.

Totalt under år 2015 har inom författarfondens område långtidsstipendier om vardera 133 500 kr utbetalats till 22 personer, till ett sammanlagt belopp av 2 937 000 kr. Av de 22 stipendiaterna är 17 st. författare/översättare/kulturjournalister (utsedda av fondstyrelsen) och fem dramatiker (utsedda av dramatikerrådet).

Resultat- och balansräkning: *Långtidsstipendier*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2015	2014
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	2 937	2 930
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Långtidsstipendier		-2 937	-2 930
ÅRETS RESULTAT		0	0
BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		0	0
SKULDER			
Skulder			
Övriga skulder		0	0

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 4, Långtidsstipendier uppgår till 14 819 000 kr och disponeras av Konstnärsnämnden. De medel som efter överenskommelse mellan Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond ska tillfalla författare, översättare och dramatiker uppgår till 2 937 000 kr och utbetalas av Konstnärsnämnden till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition.

Framtida åtaganden: Långtidsstipendier

År	Belopp, kr
2016	2 790 900
2017	1 196 100
2018	1 196 100
2019	1 196 100
2020	1 196 100
2021	1 196 100
2022	398 700
Summa, kr:	9 170 100

Stockholm den 22 februari 2016

Mats Sjöstrand
ordförande

Gunnar Ardelius
vice ordförande

Janne Carlsson
ledamot

Per Englund
ledamot

Bo Eriksson
ledamot

Malena Forsare
ledamot

Gunna Grähs
ledamot

Ylva Karlsson
ledamot

Kalli Klement
ledamot

Anna-Karin Palm
ledamot

Daniel Westman
ledamot

/Jesper Söderström
sekreterare

SVERIGES FÖRFATTARFOND

Box 6243, S-102 34 STOCKHOLM

Sveavägen 82

Telefon: 08-440 45 50

E-post: svff@svff.se

www.svff.se